

ОСТАННІ НАДХОДЖЕННЯ

УДК 343.211.3 : 343.91

Журавська З. В., к.ю.н., доцент кафедри кримінального права і процесу СНУ ім. Л. Українки

Щодо форм забезпечення права певних суб'єктів на особисту безпеку в виправних колоніях

У статті здійснений аналіз форм забезпечення права певних суб'єктів в установах виконання покарань в Україні на особисту безпеку через призму основних напрямів як підґрунтя такого явища. Питання особистої безпеки засуджених, персоналу колоній та осіб, укоріненних у злочинне середовище є актуальним та потребує подальшого дослідження.

Ключові слова: засуджений, персонал колонії, особиста безпека, місце позбавлення волі, покарання.

В статті осуществлен анализ форм обеспечения права определенных субъектов в учреждениях исполнения наказаний в Украине на личную безопасность через призму основных направлений как основы такого явления. Вопросы личной безопасности осужденных, персонала колоний и лиц, укоренившихся в преступную среду актуальны и требуют дальнейшего исследования.

Ключевые слова: осужденный, персонал колонии, личная безопасность, место лишения свободы, наказание.

The article analysis forms of law certain subjects in penal institutions in Ukraine to personal safety in the light of the main directions as the basis of this phenomenon. The issue of personal safety of prisoners, staff colonies and those entrenched in the criminal environment is important and needs further study.

Keywords: convicted, prison staff, personal safety, prisons, punishment.

Постановка проблеми. У статті здійснений аналіз форм забезпечення права певних суб'єктів в установах виконання покарань в Україні на особисту безпеку через призму основних напрямів як підґрунтя такого явища. Питання особистої безпеки засуджених, персоналу колоній та осіб, укоріненних у злочинне середовище є актуальним та потребує подальшого дослідження.

Стан дослідження. В науці зазначена проблематика є об'єктом дослідження багатьох науковців, зокрема, таких як А. П. Гель, Г. С. Семаков, І. С. Яковець, О. В. Лисодед, О. О. Кваша, В. В. Аніщук, О. Г. Колб, О. М. Джужа, О. І. Осауленко та ін. Над її вирішенням постійно працюють висококваліфіковані фахівці, проте, вказана проблематика потребує подальшого аналізу та вивчення.

Метою дослідження виступає необхідність аналізу напрямків та форм забезпечення права засуджених, персоналу колоній та осіб, укоріненних у злочинне середовище на особисту безпеку для кращого розуміння вказаної проблематики з метою розроблення заходів щодо вирішення проблем, що пов'язані з реалізацією визначених у законі форм забезпечення особистої безпеки суб'єктів у виправних колоніях.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 104 Кримінально-виконавчого кодексу України в колоніях здійснюється оперативно-розшукова діяльність, основним завданням якої є пошук і фіксація фактичних даних про протиправну діяльність окремих осіб та груп з метою забезпечення безпеки засуджених, персоналу колоній та інших осіб. Протягом тривалого часу актуальною залишається проблема безпеки осіб, які беруть участь в організації та здійсненні кримінального провадження, зокрема,

суб'єктів оперативно-розшукової діяльності.

Як свідчить аналіз кримінально-виконавчого законодавства України та практики його застосування, забезпечення особистої безпеки засуджених відбувається у трьох напрямках, а саме – шляхом: 1) закріплення зазначеного права в законодавстві; 2) визначення на правовому рівні порядку його реалізації [1, с. 47-48]; 3) реалізації даного права засудженими на практиці [2, с. 293-295].

При цьому кожен із зазначених вище напрямків реалізується через певні правові форми (у наукових джерелах під формою розуміють зовнішній вияв якого-небудь явища, пов'язаний з його сутністю, змістом) [3].

Аналізуючи зміст ст. 10 Кримінально-виконавчого кодексу України (КВК), можна виділити наступні форми забезпечення права засуджених на особисту безпеку, а саме – це: а) переведення засуджених у безпечне місце; б) здійснення інших заходів до усунення небезпеки; в) вирішення питання про місце подальшого відбування засудженими покарання; г) забезпечення безпеки засуджених у зв'язку з їх участю у кримінальному провадженні.

При цьому, як вірно зауважили з даного приводу ряд науковців (А.П. Гель, Г.С. Семаков, І.С. Яковець), остання форма є особливою формою реалізації засудженими, зазначеного права, так як не пов'язана, власне, з процесом відбування покарання, а отже, з результатами впливу на особу основними засобами виправлення і ресоціалізації, а є наслідками участі її у кримінальному провадженні у тій чи іншій ролі [4, с. 115].

Щодо змісту першої форми – *переведення засуджених у безпечне місце*, то при її реалізації на практиці виникає ряд проблем, через неврегульованість нормативно-правовими актами України багатьох суттєвих моментів. Зокрема, в ч. 2 ст. 10 КВК зазначено, що адміністрація установ виконання покарань (УВП) вживає заходів до переведення засудженого в безпечне місце, проте ні на законодавчому, ні на відомчому рівнях поняття «безпечне місце» не сформовано. А це, у свою чергу, знижує рівень ефективності діяльності персоналу УВП по виконанню цього завдання та зменшує можливість забезпечення безпечних умов життєдіяльності засуджених у місцях позбавлення волі. Поряд з цим, якщо виходити з буквального змісту п. 89 Правил внутрішнього розпорядку установи виконання покарань (ПВР УВП), то до безпечних місць в УВП слід віднести: окрему камеру приміщення камерного типу, слідчого ізолятора та карцера.

У свою чергу, науковці дають так зване розширене тлумачення [5, с. 411] поняття «безпечне місце», відносячи до нього (О.В. Лисодед) будь-яке вільне приміщення УВП, доступ до якого сторін конфлікту, інших засуджених чи персоналу установи є обмеженим або забороненим (житлові приміщення іншого відділення чи іншої дільниці, кімнати чергової частини, т. ін.) [6, с. 49].

На нашу думку, такий підхід є більш продуктивним, а тому варто було б його закріпити у п. 89 ПВР УВП та в примітці до ст. 10 КВК. Крім цього, в науці кримінально-виконавчого права виведено саме поняття «безпечне місце», під яким в УВП необхідно розуміти спеціально обладнані для цих цілей приміщення, камери дисциплінарних ізоляторів (ДІЗО), карцерів тощо [7, с. 215].

Ще однією проблемою, що суттєво впливає на рівень ефективності забезпечення права засуджених на особисту безпеку, є нескоординованість (невідповідність) положень п. 89 ПВР УВП змісту ст. 10 КВК, а саме: якщо в законі право на особисту безпеку надається всім без виключення особам, та в Правилах – тільки щодо засуджених, які не допускають порушення режиму. Зазначений відомчий волюнтаризм є наслідком грубого порушення таких загальнонагузуєвих принципів права, як верховенство права та законності,

що знайшли своє відображення в ст.ст. 8, 19 Конституції України та ст. 5 КВК [8, с. 81].

Виходячи з цього, цілком очевидно є видозміна п. 89 ПВР УВП та приведення його змісту до вимог ст. 10 КВК у тій частині, що стосується визначення умов переведення засудженого у безпечне місце без будь-яких правообмежень, зокрема пов'язаних з порушенням чи не порушенням останнім режиму тримання в УВП.

У контексті з'ясування соціально-правової природи означеної проблематики дослідження звертає на себе увагу й той факт, що, як встановили ряд науковців (О.М. Джужа, О.І. Осауленко), на практиці досить частими є випадки, коли засуджений, через якісь обставини (наприклад, сподіваючись на власні сили, допомогу інших засуджених, чи, скажімо, прагнучи не підірвати в УВП свій уявний авторитет) не звертається до адміністрації колонії із заявою про виникнення небезпеки його життя і здоров'ю [7, с. 215]. У такому випадку посадові особи УВП, керуючись вимогами ст. 10 КВК, зобов'язані виявити таку небезпеку під час проведення відповідних заходів, включаючи оперативно-розшукову діяльність. Саме тому, логічним було б доповнення ст. 10 КВК ч. 6 у якій зобов'язати персонал органів УВП виявляти джерела небезпеки, що загрожують життю і здоров'ю засудженого у ході відбування покарання. Такий підхід ґрунтується на тому, що в ст. 104 КВК «Оперативно-розшукова діяльність в колоніях» на оперативні підрозділи УВП покладено завдання по забезпеченню безпеки засуджених. Аналогічне завдання закріплено й в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Отже, така форма забезпечення права засуджених на особисту безпеку, як переведення засуджених у безпечне місце, набуде максимальної ефективності та логічності, з огляду особливої важливості тих соціальних цінностей засудженого (зокрема, його життя і здоров'я), на які посягають різні суспільно-небезпечні джерела в УВП.

Також не менше неврегульованих питань характерно й для іншої форми забезпечення права засуджених на особисту безпеку, що зазначена в ст. 10 КВК, а саме — щодо *здійснення інших заходів до усунення небезпеки*. Так, досі на рівні жодного закону чи іншого нормативно правового акту, включаючи Державну пенітенціарну службу України (ДПтСУ), не визначені такі заходи, а це, у свою чергу, посилює суб'єктивні засади при прийнятті рішення з цього питання персоналом УВП та подекуди, веде до свавілля, службової недбалості та інших протиправних діянь цими особами [9, с. 9-12].

Виходячи з того, що перелік інших заходів, які має здійснювати будь-яка посадова особа УВП для забезпечення безпеки засудженого, який звернувся з такою заявою, у ч. 2 ст. 10 КВК не визначений, персонал колонії вимушений здійснювати їх на власний розсуд, враховуючи стан реальної криміногенної обстановки в установі, категорії засуджених, які відбувають покарання у виді позбавлення волі, та інші конкретні обставини. Це, зокрема, як свідчить практика, може бути ізоляція засуджених, від яких походить загроза, притягнення їх до різних видів юридичної відповідальності, переведення конфліктуючих сторін до інших УВП; т.ін. [6, с. 50]. Звичайно, що такі ситуації мають бути відображені в окремій Інструкції ДПтСУ по аналогії тій, що регулює питання щодо здійснення забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві (наказ ДПтСВ від 04.04.2005 р. № 61) [10]. Тим більше, що відповідно ч. 2 ст. 19 Конституції України та ст. 5 КВК персонал УВП має діяти лише у спосіб, визначений Конституцією та законами України.

Ще однією проблемою, що знаходиться в діалектичному зв'язку з іншими, мова про які велась вище, є питання, які пов'язані із забезпеченням особистої безпеки засуджених шляхом їх *переведення в іншу УВП*. Зміст її полягає в тому, що в нормативно-правових актах, що регулюють порядок переведення засуджених з однієї до іншої колонії є ряд протиріч, прогалин та інших досить суттєвих суперечностей. Перші із них стосуються

переліку виняткових обставин, які перешкоджають дальшому перебуванню засудженого у виправній чи виховній колонії. На законодавчому рівні це питання не вирішено. Зокрема, в ч. 2 ст. 93 КВК «Відбування засудженими всього строку покарання в одній виправній чи виховній колонії» законодавцем вжито термін «у виняткових випадках», допускається переведення засудженого в іншу колонію, але не дано роз'яснення цих випадків.

У цьому ж контексті ще більше ускладнює ситуацію положення ч. 2 ст. 93 КВК, у якій зазначено, що порядок переведення засуджених визначається нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади з питань виконання покарань. До таких відноситься: 1) Інструкція про порядок розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі [11, с. 340-356]; 2) Положення про комісію з питань розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі [12, с. 357-362]; 3) Положення про Апеляційну комісію ДПтСУ з питань розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі [13, с. 360-362]; 4) ПВР УВП (пункти 85, 86, 86, ін.); 5) інші [1, с. 10-15].

Проте, у жодному із них не визначено переліку виняткових обставин, які можуть бути підставою для переведення засуджених в інші УВП, що теж віддано на розсуд адміністрації УВП та Комісії з питань розподілу, направлення та переведення засуджених в інші колонії.

Свої особливості, проблеми та дискусійні моменти має й інша, зазначена в ст. 10 КВК, форма забезпечення права засуджених на особисту безпеку — *забезпечення даного права у зв'язку з їх участю у кримінальному провадженні* (глава 3 КПК України).

Першою із них є та, що пов'язана з відсутністю у нині діючому КПК правових гарантій та механізмів реалізації зазначеного права, на відміну від КПК 1961 р., в ст. 52-1 якого ці питання були повністю відрегульовані. У той самий час, в новому КПК зразка 2012 р. лише фрагментарно, без будь-яких ремарок, приміток, відсилок тощо ведеться мова про право на забезпечення особистої безпеки окремих учасників кримінального провадження (підозрюваного, обвинуваченого (п. 12 ч. 3 ст. 42 КПК); виправданого та засудженого (ч. 3 ст. 43 КПК; законного представника підозрюваного, обвинуваченого (ч. 5 ст. 44 КПК), ін.). Більш того, у зв'язку з прийняттям нового КПК потребують суттєвого доопрацювання положення Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [14] та відповідної Інструкції ДПтСУ цих питань [11]. Зокрема, в КПК визначені як учасники зазначеного провадження не тільки підозрюваний та обвинувачений (ст. 42), але й засуджений (ст. 43), який у ст. 2 вказаного вище закону як об'єкт захисту відсутній. Поряд з цим, окремі елементи правового механізму захисту даної категорії осіб в чинному КВК знайшли своє відображення. Так, в ст. 90 цього Кодексу зазначено, що в порядку, встановленому КПК України, засуджений при необхідності провадження слідчих дій у справі про злочин, вчинений іншою особою або цією ж особою, за який вона не була засуджена, чи у зв'язку з розглядом справи в суді, може бути тимчасово залишений в СІЗО або переведений з арештного дому, виправного центру, дисциплінарного батальйону або колонії до слідчого ізолятора [15, с. 75].

Виходячи із змісту ч. 4 ст. 10 КВК, потребує видозміни й ч. 1 ст. 7 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», а саме: дану норму варто доповнити такими заходами, як ізольоване тримання особи та переведення її в іншу установу виконання покарань, а також переведення засудженого в безпечне місце (ч. 3 ст. 10 КВК). Аналогічні зміни необхідно внести й в ст. 19 даного Закону «Забезпечення безпеки осіб, які перебувають

в установах виконання покарань чи слідчих ізоляторах або у місцях із спеціальним режимом тримання». Разом з тим, слід зауважити, що розробка заходів щодо забезпечення особистої безпеки засуджених, які є учасниками кримінального провадження, є неможливою без видозміни тих норм КВК України, що регулюють зазначене питання, включаючи ті, які тісно пов'язані із змістом інших форм забезпечення особистої безпеки засуджених в УВП, мова про які велась вище.

Більш того, зазначену проблему варто розглядати не тільки і не стільки в контексті особистої безпеки, а на більш вищому рівні, який обґрунтовано пропонується А.А. Лапіним, а саме — як кримінологічну безпеку [16, с. 17-22].

Отже, якщо взяти за основу те зовнішнє вираження права засуджених на особисту безпеку, що зазначено в ст. 10 КВК України, *то під формою реалізації даного права особами, що відбувають покарання у відповідності з вироком суду, або є учасниками кримінального провадження, слід розуміти правове закріплення зазначеного права у нормативно-правових актах, які регулюють питання, що витікають із змісту правового статусу засуджених та учасників кримінального провадження, і здійснюються визначеними у законі засобами і напрямками.*

Таким чином, системоутворюючими ознаками, що складають зміст поняття «форма реалізації права на особисту безпеку засудженими або особами, що є учасниками кримінального провадження», є:

- суб'єктами реалізації даного права є як засуджені, так і особи, що є учасниками кримінального провадження;
- правове забезпечення даного права засуджених;
- закріплення права засуджених у нормативно-правових актах.
- питання, що витікають із правового статусу засуджених та учасників кримінального провадження.
- зазначене право здійснюється визначеними у законі засобами і напрямками.

Таким чином, тільки при наявності усіх перерахованих ознак поняття «форма реалізації права на особисту безпеку засудженими або особами, що є учасниками кримінального провадження», набуває свого завершеного змісту.

Виходячи з вищевикладеного, варто було б вирішити це питання на законодавчому рівні, зокрема шляхом внесення у КВК тих положень, що регулюють порядок забезпечення права засуджених у ПВР УВП.

Ще однією проблемою, що негативно впливає на стан забезпечення особистої безпеки засуджених, є те, що порядок переведу засуджених до іншої установи регламентується не законодавчими актами, а відомчими нормативно-правовими актами. Такий підхід, як показує практика, нерідко приводить до різноманітних зловживань з боку персоналу УВП та не дозволяє у повній мірі забезпечити безпечні умови відбування покарання засудженими.

Що стосується проблематики гарантування безпеки суб'єктів, укорінених у злочинне угруповання з метою їх протидії злочинній діяльності, воно потребує вдосконалення навіть після реформування кримінального процесуального законодавства та законодавства про оперативно-розшукову діяльність. В випадках виокремлення нових пріоритетів у кримінальному провадженні держава повинна враховувати особисту безпеку суб'єктів їх забезпечення, а саме осіб, укорінених у злочинне середовище, бо їх життя та здоров'ю загрожує особлива небезпека.

Висновки. Отож, для вирішення проблем, що пов'язані з реалізацією визначених у законі форм забезпечення особистої безпеки суб'єктів у виправних колоніях, необхідно:

- врегулювати колізії між положеннями статей нормативно-правових актів;
- встановити відповідність між формально задекларованими напрямками діяльності негласних працівників із реальними можливостями держави забезпечити їхню особисту безпеку в процесі реалізації визначених завдань;
- встановити вищий рівень гарантування особистої безпеки осіб, укорінених у злочинне середовище (збільшення грошових виплат та фінансування, триваліші відпустки, пільгові умови придбання житла, скорочення строку служби тощо) порівняно з іншими працівниками правоохоронних органів у зв'язку з особливо небезпечною діяльністю і високим ризиком для життя осіб, укорінених у злочинне угруповання для виконання спеціального завдання.
- статтю 10 КВК України «Право засуджених на особисту безпеку» доповнити приміткою, у якій дати визначення таких понять, як «безпечне місце», «особиста безпека засудженого».
- статтю 93 КВК «Відбування засудженими всього строку покарання в одній виправній чи виховній колонії» доповнити приміткою, в якій визначити перелік виняткових обставин, які перешкоджають дальшому перебуванню засудженого в УВП.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України: Науково-практичний коментар / А.Х. Степанюк, І.С. Яковець; за заг. ред. А.Х. Степанюка. — Х.: Юрінком Інтер, 2005. — 560 с.
2. Карпачова Н.І. Забезпечення прав і свобод людини в пенітенціарних закладах // Стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні: Доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. — К.: Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, 2004. — С. 278-308.
3. Тлумачний словник української мови // uktdic.appspot.com/?q=форма.
4. Гель А.П., Семаков Г.С., Яковець І.С. Кримінально-виконавче право України: Навч. посібник / За заг. ред. А.Х. Степанюка. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 624 с.
5. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. — Х.: Консум, 2001. — 656 с.
6. Науково-практичний коментар Кримінально-виконавчого кодексу України / А.П. Гель, О.Г. Колб, В.О. Корчинський [та ін.]; за заг. ред. А.Х. Степанюка. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 496 с.
7. Кримінально-виконавче право України: Підручник / О.М., Джужа, І.Г. Богатирьов, О.Г. Колб, В.В. Василевич та ін.; за заг. ред. О.М. Джужі. — К.: Атіка, 2010. — 752 с.
8. Степанюк А.Ф. Роль принципів уголовно-исполнительного права в формировании законодательства // Весы Фемиды. — 2000. — № 3 (5). — С. 76-81.
9. Проблеми забезпечення прав засуджених у кримінально-виконавчій системі України / В.А. Бадира, А.П. Гель, І.С. Яковець та ін.; за заг. ред. Є.Ю. Захарова. — Х.: Права людини, 2009. — 368 с.
10. Інструкція про порядок здійснення заходів щодо забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби: Затв. наказом ДДУВПВ від 4 квітня 2005 р. № 61 // Офіційний вісник України від 10.06.2005. — 2005. — № 21. — Ст. 1160.
11. Інструкція про порядок розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі: затв. наказом ДДУВПВ від 16.12.2003 р. № 261 // Кримінально-виконавче законодавство України. Кримінально-виконавчий кодекс України. Нормативно-правові акти / Упоряд.: В.С. Ковальський, Ю.М. Хахуда. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — С. 340-356.
12. Положення про комісію з питань розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі: затв. наказом ДДУВПВ від 16.12.2003 р. № 261 // Кримінально-виконавче законодавство України. Кримінально-виконавчий кодекс України. Нормативно-правові акти / Упоряд.: В.С. Ковальський, Ю.М. Хахуда. — К.: Юрінком Інтер, 2005. — С. 357-359.
13. Положення про Апеляційну комісію ДПтСУ з питань розподілу, направлення та переведення для

відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі: затв. наказом ДДУВП від 16.12.2003 р. № 261 // Кримінально-виконавче законодавство України. Кримінально-виконавчий кодекс України. Нормативно-правові акти / Упоряд.: В.С. Ковальський, Ю.М. Хахуда. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – С. 360-362.

14. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3782-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 11. – Ст. 51.

15. Колб І.О., Лопеха В.В. Щодо напрямків, форм і засобів забезпечення права засуджених на особисту безпеку // Пріоритетні напрями розвитку законодавства України: Матеріали Міжн. наук.-практ. конференції, м. Запоріжжя, 10-11 листопада 2011 року. – Запоріжжя: «Запорізька міська громадська організація «Істина», 2011. – Ч. 3 – С. 75-76.

16. Лапин А.А. Стратегия обеспечения криминологической безопасности личности, общества, государства и ее реализация органами внутренних дел: монография / А.А. Лапин; под общ. ред. С.Я. Лебедева. – М.: ЮНИТИ – ДАНА: Закон и право, 2012. – 295 с.

УДК 361.161 : 349.2

Вихренко К. П., головний спеціаліст
Одеського апеляційного
адміністративного суду, здобувач ОНМА

Проблематика еволюції міжнародних правових стандартів у рибальському секторі

У статті досліджено форми та механізми еволюції правових стандартів у рибальському секторі. Визначено основні правові джерела у вказаній площині, висвітлено діяльність Міжнародної організації праці у цій сфері; визначено перспективи вступу в силу Конвенції про працю у рибальському секторі 2007 р.

Ключові слова: праця в рибальському секторі, Міжнародна організація праці, міжнародні правові стандарти, конвенції, рекомендації.

В статье исследованы формы и механизмы эволюции правовых стандартов в рыболовном секторе. Определены основные правовые источники в указанном направлении, освещено деятельность Международной организации труда в этой сфере, определены перспективы вступления в силу Конвенции о труде в рыболовном секторе 2007 г.

Ключевые слова: труд в рыболовном секторе, Международная организация труда, международные правовые стандарты, конвенции, рекомендации.

The article investigates the forms and mechanisms of evolution the legal standards for work in fishing. The main sources of law in this direction are determined, the activities of the International Labour Organization in this area are shown, the prospects of entry into force of the Work in Fishing Convention, 2007 are pointed.

Keywords: work in fishing, International Labour Organization, international legal standards, conventions, recommendations.

Постановка проблеми. Аспекти правового забезпечення праці у рибальському секторі мають стати предметом уваги вітчизняної доктрини міжнародного та національного права. Актуальність відповідного аспекту регламентації праці у морському судноплаванні є аксіомою, адже Україна має рибальський флот під власним прапором, що оперує у Світовому океані; крім того, значна кількість українських громадян є працевлаштованими на рибальських суднах під іноземним прапором. Перспектива вступу в силу Конвенції МОП 2007 р. про працю в рибальському секторі № 188 та неучасть у ній України зумовлюють потребу у визначенні перспектив розвитку відповідного нормативного регулювання.